

Рівень конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва за ціною

Котикова О.І.

доктор економічних наук, професор,
завідуюча кафедрою економіки підприємств
Миколаївського національного аграрного університету

Орлов К.В.

магістрант факультету менеджменту
Миколаївського національного аграрного університету

Тижневий А.В.

магістрант факультету менеджменту
Миколаївського національного аграрного університету

У статті проведено оцінку рівня конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва 19 районів Миколаївської області за ціною реалізації основних видів продукції тваринництва (тварин сільськогосподарських живих, ВРХ, свиней, молока) та рослинництва (зернових та зернобобових культур, пшениці, кукурудзи на зерно, ячменю, насіння олійних культур, насіння соняшнику). Аналіз здійснено в контексті визначення місця сільськогосподарських підприємств району серед сільськогосподарських підприємств регіону. У результаті дослідження визначено рейтинг районів за рівнем цінової конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, що дасть змогу в подальшому розробити стратегію ціноутворення сільськогосподарських підприємств району.

Ключові слова: конкурентоспроможність, ціна, продукція рослинництва, продукція тваринництва, моніторинг, рейтинг.

Котикова Е.И., Орлов К.В., Тижневый А.В. УРОВЕНЬ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА ПО ЦЕНЕ

В статье проведена оценка уровня конкурентоспособности сельскохозяйственного производства 19 районов Николаевской области по цене реализации основных видов продукции животноводства (животных сельскохозяйственных живых, КРС, свиней, молока) и растениеводства (зерновых и зернобобовых культур, пшеницы, кукурузы на зерно, ячменя, семян масличных культур, семян подсолнечника). Анализ осуществлен в контексте определения места сельскохозяйственных предприятий района среди сельскохозяйственных предприятий региона. В результате исследования определен рейтинг районов по уровню ценовой конкурентоспособности сельскохозяйственных предприятий, что позволит в дальнейшем разработать стратегию ценообразования сельскохозяйственных предприятий района.

Ключевые слова: конкурентоспособность, цена, продукция растениеводства, продукция животноводства, мониторинг, рейтинг.

Kotykova O.I., Orlov K.V., Tyzhnevyy A.V. THE LEVEL OF COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL PRODUCTION AT A PRICE

The article assesses the level of competitiveness of agricultural production in 19 districts of the Mykolayiv oblast at the price of the implementation of the main types of livestock products (agricultural live animals, cattle, pigs, milk) and plant growing (cereals and leguminous plants, wheat, maize for corn, barley, oilseed crops, sunflower seeds). The analysis is carried out in the context of determining the location of agricultural enterprises in the district among agricultural enterprises in the region. As a result of the research, the ranking of districts in terms of the level of price competitiveness of agricultural enterprises has been determined, which will allow to further develop the strategy of pricing agricultural enterprises of the district.

Keywords: competitiveness, price, crop production, livestock production, monitoring, rating.

Постановка проблеми. У сучасних умовах швидкого розвитку ринкових відносин, що супроводжується загостренням конкуренції, розвиток і вдосконалення системи управління конкурентоспроможністю підприємства набуває все більшого значення,

що передбачає впровадження на підприємстві цінового управління (ефективний вибір методу і стратегії ціноутворення, механізм управління конкурентної ситуації на ринку шляхом використання збалансованих показників) [1].

Оскільки метою діяльності будь-якого підприємства є отримання максимального прибутку, який, у свою чергу, значною мірою залежить від того, наскільки виваженими та гнучкими є встановлені ціни на продукти підприємства, це зумовлює необхідність розроблення обґрунтованих підходів до процесу ціноутворення, який є практично безперервним унаслідок дії чинників конкурентного ринку [2].

Процес ціноутворення на ринку сільськогосподарської продукції має особливості, неврахування яких під час розроблення цінової політики підприємств спричиняє порушення ринкової рівноваги, що негативно впливає на їхню конкурентоспроможність та соціально-економічний розвиток суспільства загалом. Відхилення від стану рівноваги надає енергії силам, що здатні створити надлишок певних видів сільськогосподарської продукції і перевантаження ними ринку за зростання пропозиції та дефіцит продукції, особливо вітчизняного виробництва, за її скорочення. У такій ситуації повернути ринок у стан рівноваги спроможна лише держава встановленням таких цін, що стимулюють зростання обсягу пропозиції за дефіциту продукції та обсягу попиту – за її надлишку. Водночас надмірний контроль над цінами порушує механізм ринкового конкурентного ціноутворення на основі законів попиту та пропозиції, що обмежує цінову конкуренцію сільськогосподарських підприємств та можливості формування їхньої конкурентоспроможності. У такій ситуації зростає роль ефективної цінової політики сільськогосподарських підприємств, її відповідності процесам конкурентного ціноутворення на ринку сільськогосподарської продукції як передумови забезпечення їхньої конкурентоспроможності [3].

За таких умов проблема визначення рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств на регіональному ринку сільськогосподарської продукції набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням забезпечення конкурентоспроможного розвитку сільськогосподарських підприємств присвячено чимало праць учених: В. Андрійчука, Н. Голомші, М. Маліка, П. Пуцентейла, Б. Супіханова, В. Трегобчука та ін.). Питанням ціноутворення на ринку сільськогосподарської продукції та забезпеченню цінової конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств присвятили свої праці такі вчені, як Г. Вернудіна, А. Вороніна, О. Коваленко, М. Корж, Ф. Котлер, Ю. Кулик,

М. Окландер, Л. Павленко, Ю. Слободянюк, Н. Ю. Чорна, та ін.

Водночас невирішеність проблем ціноутворення на ринку сільськогосподарської продукції, що посилюють диспаритет цін та залежність сільськогосподарських підприємств від державної підтримки, обмежують їх цінову конкурентоспроможність, потребує подальших досліджень процесу формування цін на сільськогосподарську продукцію, які на першому етапі передбачають проведення моніторингу рівня конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва за ціною з метою формування у подальшому ефективної стратегії ціноутворення сільськогосподарських підприємств району. Окремі аспекти цієї проблеми нами були досліджені раніше [4–7].

Постановка завдання. Мета статті – встановлення рейтингу районів області за рівнем цінової конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, що дасть змогу в подальшому розробити стратегію ціноутворення сільськогосподарських підприємств району.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існування ціни як практичної категорії, яка обслуговує інтереси конкретних суб'єктів, є прив'язаною до конкретного виду, місця, часу, галузі чи сфери застосування та наділена іншими ознаками, зумовлює наявність цілої системи цін. Остання являє собою сукупність усіх конкретних цін, об'єднаних у певні групи (види) за певними ознаками і пов'язаних усередині та за межами системи багатоканальними зв'язками різної тісноти і напрямів [8]. Система цін включає дві підсистеми: внутрішні та зовнішні ціни. Наші дослідження включають моніторинг рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств за внутрішньою ціною реалізації продукції тваринництва та рослинництва.

За розрахованими даними (табл. 1) високий рівень конкурентоспроможності за ціною реалізації зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році встановився в Веселинівському та Первомайському районах Миколаївської області (рис. 1).

За ціною реалізації пшениці сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році високий рівень конкурентоспроможності встановився у Веселинівському та Арбузинському районах Миколаївської області (рис. 2).

Таким чином, Веселинівський район увійшов до групи районів з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як зернових та зернобобових культур, так і

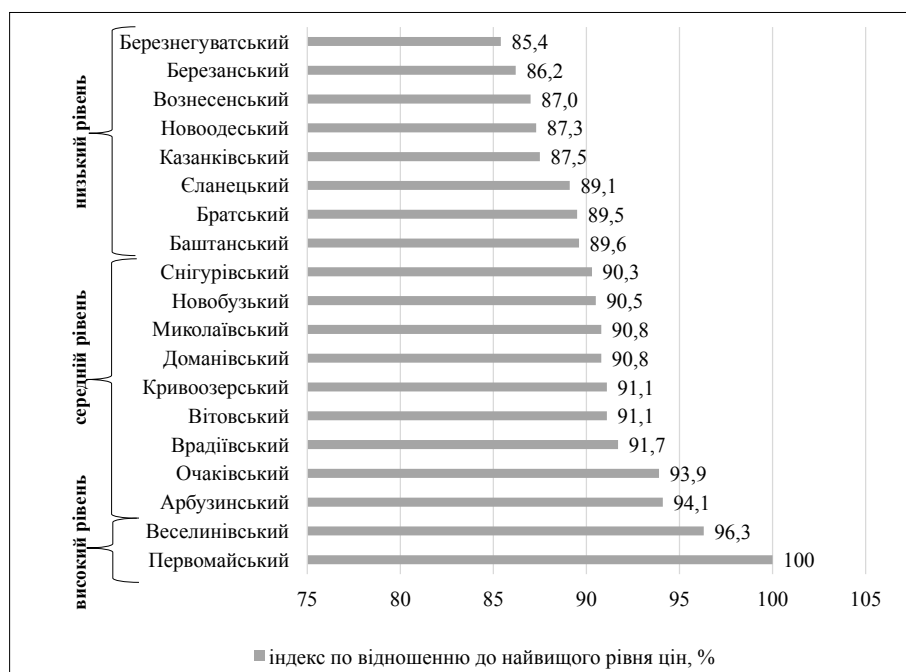

Рис. 1. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Таблиця 1

Ціни реалізації зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами Миколаївської області у 2016 році

Показник	Зернові та зернобобові культури – всього			у тому числі пшениці		
	грн за 1 т	у % до:		грн за 1 т	у % до:	
		2015 р.	найвищого показника		2015 р.	найвищого показника
Арбузинський	3567,4	123,6	94,1	3574,6	122,5	96,0
Баштанський	3397,4	120,1	89,6	3399,5	119,2	91,3
Березанський	3269,3	119,0	86,2	3317,5	121,2	89,1
Березнегуватський	3237,7	116,2	85,4	3331,7	117,0	89,5
Братський	3392,2	118,2	89,5	3482,5	121,0	93,6
Веселинівський	3651,8	128,1	96,3	3722,1	125,8	100,0
Вітовський	3454,6	123,8	91,1	3551,2	129,4	95,4
Вознесенський	3298,1	110,0	87,0	3403,8	109,4	91,4
Врадіївський	3476,0	131,0	91,7	3480,6	124,9	93,5
Доманівський	3443,0	125,2	90,8	3339,7	119,3	89,7
Єланецький	3378,8	108,8	89,1	3454,6	113,1	92,8
Казанківський	3318,8	119,4	87,5	3497,1	123,1	94,0
Кривоозерський	3455,8	128,1	91,1	3334,3	120,8	89,6
Миколаївський	3441,8	115,8	90,8	3488,9	115,3	93,7
Новобузький	3433,3	127,8	90,5	3539,6	128,2	95,1
Новоодеський	3308,6	116,9	87,3	3447,4	118,3	92,6
Очаківський	3561,6	128,9	93,9	3539,8	125,7	95,1
Первомайський	3791,8	132,1	100,0	3534,3	120,1	95,0
Снігурівський	3423,7	121,4	90,3	3535,7	123,2	95,0

Джерело: складено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

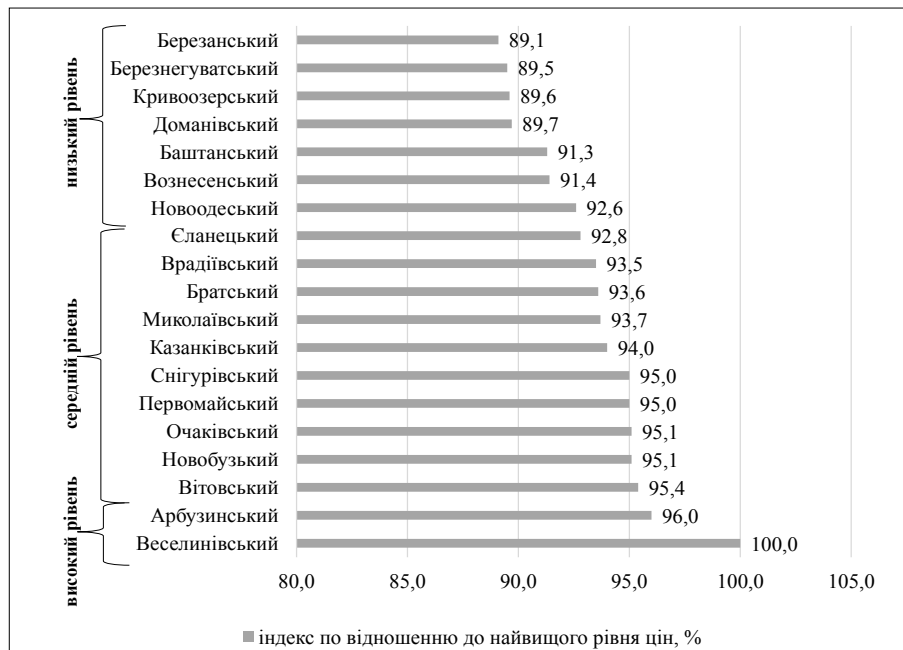

Рис. 2. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації пшениці сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Таблиця 2

Ціни реалізації кукурудзи на зерно та ячменю сільськогосподарськими підприємствами Миколаївської області у 2016 році

Показник	Кукурудза на зерно			Ячмінь		
	грн за 1 т	у % до:		грн за 1 т	у % до:	
		2015 р.	найвищого показника		2015 р.	найвищого показника
Арбузинський	3711,0	129,0	91,7	3044,4	116,7	93,2
Баштанський	... ¹	... ¹	х	3021,5	111,0	92,5
Березанський	-	-	-	2957,6	107,6	90,5
Березнегуватський	... ¹	... ¹	х	3158,1	116,9	96,7
Братський	3419,5	132,2	84,5	3103,0	116,6	95,0
Веселинівський	3656,5	139,0	90,4	3148,3	114,7	96,4
Вітовський	... ¹	... ¹	х	3267,0	116,1	100,0
Вознесенський	3451,6	135,3	85,3	3084,8	113,5	94,4
Врадіївський	3450,7	133,8	85,3	3029,8	122,1	92,7
Доманівський	3456,1	129,6	85,4	3039,7	117,1	93,0
Сланецький	3595,8	110,7	88,9	3215,3	103,1	98,4
Казанківський	... ¹	... ¹	х	3068,6	112,4	93,9
Кривоозерський	3442,2	130,5	85,1	2925,7	114,8	89,6
Миколаївський	-	-	-	3223,1	115,3	98,7
Новобузький	4046,4	185,8	100,0	3040,5	116,2	93,1
Новоодеський	2379,5	90,6	58,8	3026,3	113,6	92,6
Очаківський	-	-	-	3150,0	117,9	96,4
Первомайський	3459,1	132,6	85,5	3153,4	119,7	96,5
Снігурівський	3582,4	139,3	88,5	3146,7	115,9	96,3

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації

Джерело: складено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

пшениці, на відміну від Первомайського та Арбузинського районів, які мали переваги за ціною реалізації відповідно за зерновими та пшеницею.

Щодо кукурудзи на зерно (табл. 2) високий рівень конкурентоспроможності за ціною її реалізації сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році встановився в Веселинівському та Первомайському районах Миколаївської області (рис. 3). Слід відзначити, що по Баштанському, Березнегуватському, Вітовському та Казанківському районах Головне управління статистики у Миколаївській області не оприлюднило дані про ціни реалізації кукурудзи на зерно з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації, тому визначення рівня конкурентоспроможності проведено без врахування даних цих чотирьох районів.

Таким чином, Веселинівський район увійшов до групи районів з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як зернових та зернобобових культур, так пшениці та кукурудзи на зерно.

За ціною реалізації ячменю сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році високий рівень конкурентоспроможності встановився у Вітовському, Миколаївському, Єланецькому та Березнегуватському районах Миколаївської області (рис. 4).

Щодо насіння олійних культур (табл. 3) високий рівень конкурентоспроможності за ціною її реалізації сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році встановився у Первомайському, Єланецькому, Врадіївському, Баштанському, Казанківському, Кривоозерському та Веселинівському районах Миколаївської області (рис. 5).

Таким чином, Веселинівський район увійшов до групи районів з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як зернових та зернобобових культур, так і пшениці, кукурудзи на зерно та насіння олійних культур. Слід також відзначити Первомайський район, який увійшов до групи з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як зернових та зернобобових культур, так і насіння олійних культур.

За ціною реалізації насіння соняшнику сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році високий рівень конкурентоспроможності встановився у Первомайському, Баштанському, Єланецькому, Кривоозерському, Казанківському та Врадіївському районах Миколаївської області (рис. 6).

Таким чином, до групи з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації насіння соняшнику увійшли ті самі райони, що до групи з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації насіння олійних культур, за винятком Веселинівського району.

Щодо ВРХ (табл. 4) високий рівень конкурентоспроможності за ціною її реалізації сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році встановився у Первомайському, Єланецькому, Врадіївському, Баштанському, Казанківському, Кривоозерському та Веселинівському районах Миколаївської області (рис. 7).

Слід відзначити, що по Вознесенському та Казанківському районах Головне управління статистики у Миколаївській області не оприлюднило дані про ціни реалізації ВРХ з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації, тому визначення рівня конкурентоспроможності проведено без врахування даних цих двох районів. Крім того, у Веселинівському та Кривоозерському районах ВРХ не реалізовувалась.

За ціною реалізації свиней сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році високий рівень конкурентоспроможності встановився у Миколаївському, Кривоозерському та Баштанському районах Миколаївської області (рис. 8).

Слід відзначити, що по Братському, Вознесенському, Казанківському, Очаківському та Снігурівському районах Головне управління статистики у Миколаївській області не оприлюднило дані про ціни реалізації свиней з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації, тому визначення рівня конкурентоспроможності проведено без врахування даних цих п'яти районів. Крім того, у Березанському, Веселинівському, Врадіївському та Єланецькому районах свиней не реалізовували.

Щодо молока (табл. 5) високий рівень конкурентоспроможності за ціною її реалізації сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році встановився у Арбузинському, Очаківському, Первомайському та Доманівському районах Миколаївської області (рис. 9).

Слід відзначити, що по Вознесенському району Головне управління статистики у Миколаївській області не оприлюднило дані про ціни реалізації молока з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації, тому визначення рівня конкурентоспроможності проведено без врахування

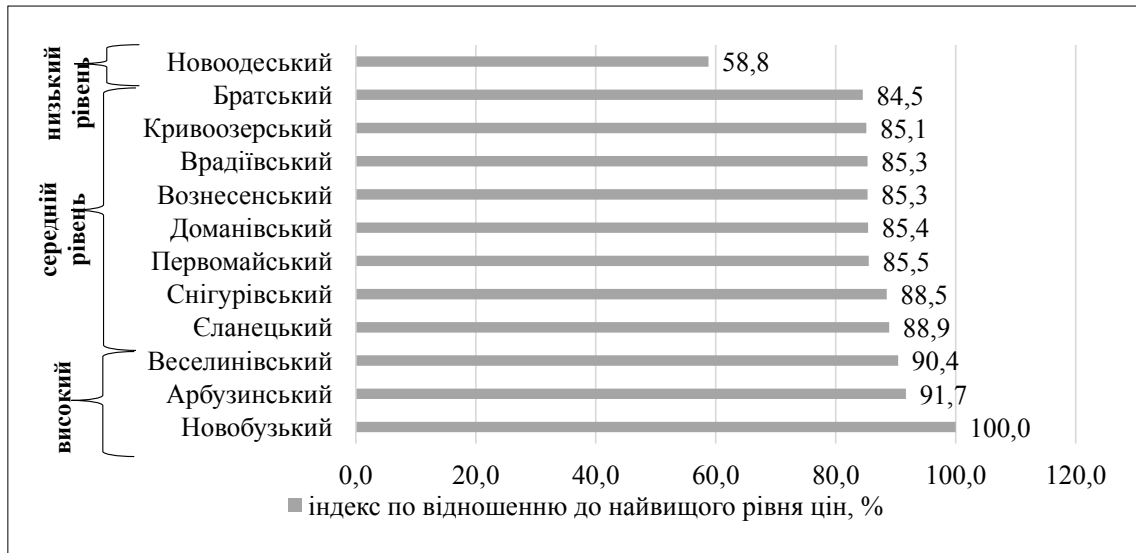

Рис. 3. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації кукурудзи на зерно сільськогосподарських підприємств

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

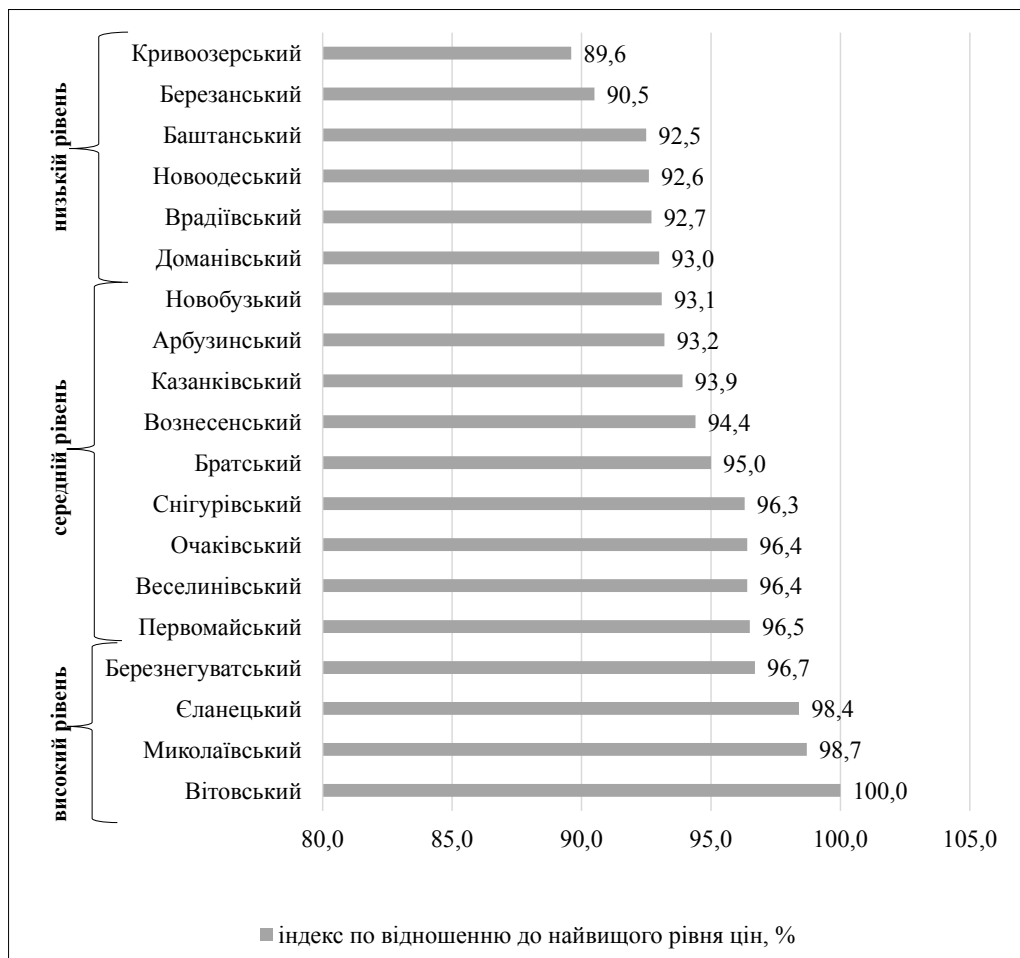

Рис. 4. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації ячменю сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

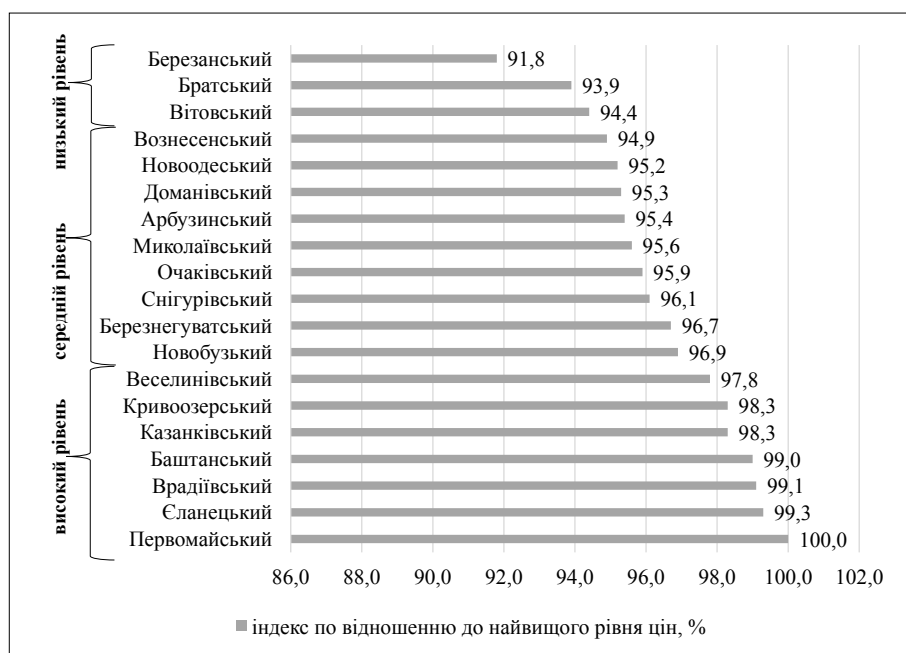

Рис. 5. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації насіння олійних культур сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Таблиця 3

Ціни реалізації насіння олійних культур сільськогосподарськими підприємствами Миколаївської області у 2016 році

Показник	Насіння олійних культур – всього			у т. ч. насіння соняшнику		
	грн за 1 т	у % до:		грн за 1 т	у % до:	
		2015р.	найвищого показника		2015р.	найвищого показника
Арбузинський	8584,0	111,5	95,4	8581,3	111,4	95,0
Баштанський	8912,5	119,1	99,0	8933,1	119,2	98,9
Березанський	8262,2	105,0	91,8	8331,9	104,7	92,2
Березнегуватський	8700,3	120,7	96,7	8698,8	121,0	96,3
Братський	8449,3	113,7	93,9	8437,9	113,2	93,4
Веселинівський	8803,1	114,6	97,8	8803,4	114,5	97,4
Вітовський	8495,5	113,1	94,4	8567,3	113,9	94,8
Вознесенський	8543,7	107,3	94,9	8551,7	109,0	94,7
Врадіївський	8922,1	117,3	99,1	8818,3	115,4	97,6
Доманівський	8578,5	116,5	95,3	8658,2	117,2	95,8
Єланецький	8937,4	116,8	99,3	8937,3	120,4	98,9
Казанківський	8845,7	111,5	98,3	8845,0	111,1	97,9
Кривоозерський	8847,5	113,3	98,3	8906,3	112,7	98,6
Миколаївський	8608,7	117,3	95,6	8644,7	117,3	95,7
Новобузький	8719,1	114,8	96,9	8736,1	114,6	96,7
Новоодеський	8570,2	122,5	95,2	8569,0	123,1	94,8
Очаківський	8636,3	112,8	95,9	8636,3	112,7	95,6
Первомайський	9001,5	115,2	100,0	9034,9	114,5	100,0
Снігурівський	8650,2	118,6	96,1	8657,0	119,4	95,8

Джерело: складено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

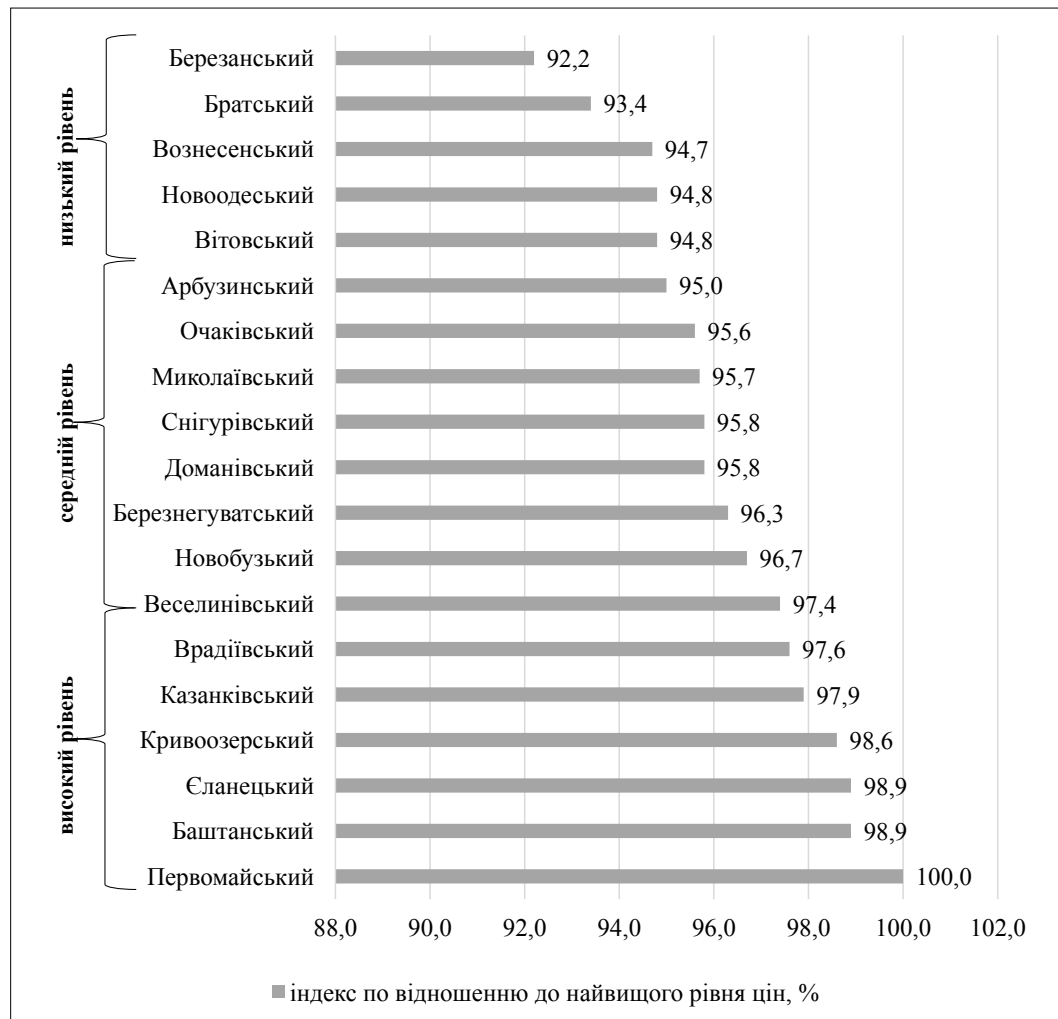

Рис. 6. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації насіння соняшнику сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

даних цього району. Крім того, у Веселинівському, Владіївському, Казанківському, Кривоозерському та Снігурівському районах молоко не реалізовувалась. Таким чином, лише Очаківський район увійшов до групи районів з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як ВРХ, так і молока.

Висновок. За розрахованими даними високий рівень конкурентоспроможності за ціною реалізації зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у 2016 році встановився у Веселинівському та Первомайському районах Миколаївської області; за ціною реалізації пшениці – у Веселинівському та Арбузинському районах; за ціною реалізації кукурудзи на зерно – у Веселинівському та Первомайському районах; за ціною реалізації ячменю – у Вітовському, Миколаївському, Єланецькому та Березнегу-

ватському районах; за ціною реалізації насіння олійних культур – у Первомайському, Єланецькому, Владіївському, Баштанському, Казанківському, Кривоозерському та Веселинівському районах; за ціною реалізації насіння соняшнику – у Первомайському, Баштанському, Єланецькому, Кривоозерському, Казанківському та Владіївському районах; за ціною реалізації ВРХ – у Первомайському, Єланецькому, Владіївському, Баштанському, Казанківському, Кривоозерському та Веселинівському районах; за ціною реалізації свиней – у Миколаївському, Кривоозерському та Баштанському районах; за ціною реалізації молока – в Арбузинському, Очаківському, Первомайському та Доманівському районах.

Таким чином, Веселинівський район увійшов до групи районів з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як

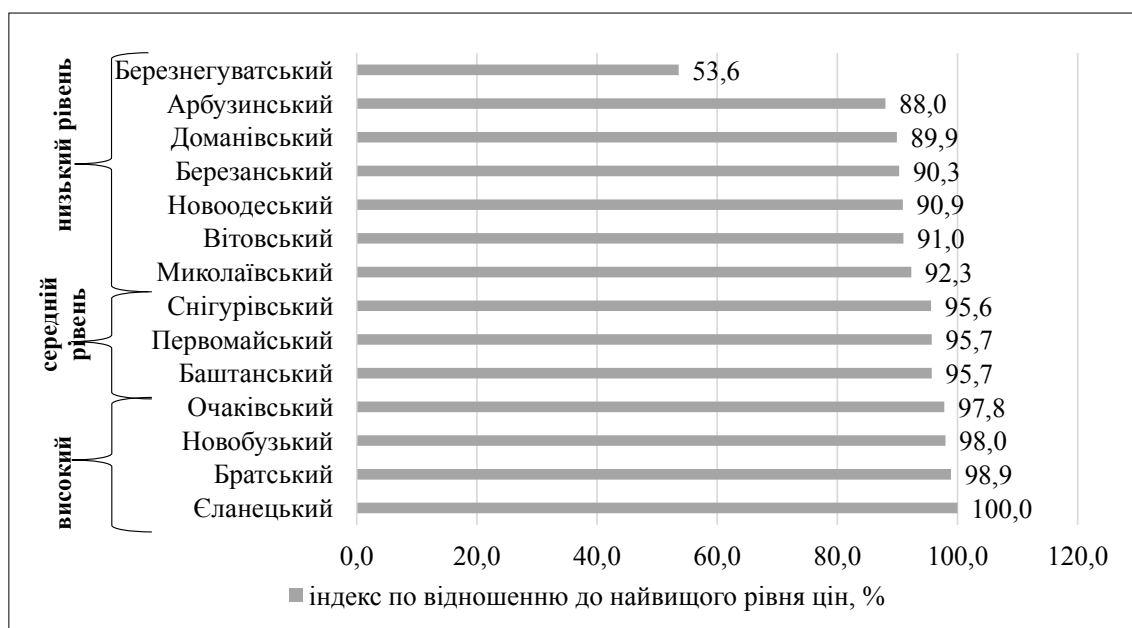

Рис. 7. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації ВРХ сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Таблиця 4

Ціни реалізації тварин сільськогосподарських живих сільськогосподарськими підприємствами Миколаївської області у 2016 році

Показник	ВРХ			Свині		
	грн за 1 т	у % до:		грн за 1 т	у % до:	
		2015р.	найвищого показника		2015 р.	найвищого показника
Арбузинський	16849,1	86,1	88,0	18136,1	94,1	66,8
Баштанський	18316,9	139,6	95,7	27142,9	152,7	100,0
Березанський	17292,6	97,3	90,3	-	-	-
Березнегуватський	10261,0	69,9	53,6	22884,2	113,3	84,3
Братський	18941,1	99,2	98,9	... ¹	... ¹	х
Вітовський	17416,8	96,0	91,0	20418,9	79,8	75,2
Вознесенський	... ¹	... ¹	х	... ¹	... ¹	х
Доманівський	17210,1	89,4	89,9	19832,7	-	73,1
Єланецький	19146,1	109,3	100,0	-	-	-
Казанківський	... ¹	... ¹	х	... ¹	... ¹	х
Кривоозерський	-	-	-	24971,7	101,7	92,0
Миколаївський	17668,7	99,9	92,3	24373,8	109,8	89,8
Новобузький	18759,7	91,2	98,0	20131,5	96,0	74,2
Новоодеський	17400,8	124,9	90,9	21837,9	101,5	80,5
Очаківський	18723,3	101,2	97,8	... ¹	... ¹	х
Первомайський	18319,4	133,9	95,7	20070,9	100,8	73,9
Снігурівський	18300,5	90,4	95,6	... ¹	... ¹	х

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації

Джерело: складено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

зернових та зернобобових культур, так і пшениці, кукурудзи на зерно та насіння олійних культур. Слід також відзначити Первомайський район, який увійшов до групи з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною

реалізації як зернових та зернобобових культур, так і насіння олійних культур; Очаківський район, який увійшов до групи районів з високим рівнем конкурентоспроможності за ціною реалізації як ВРХ, так і молока.

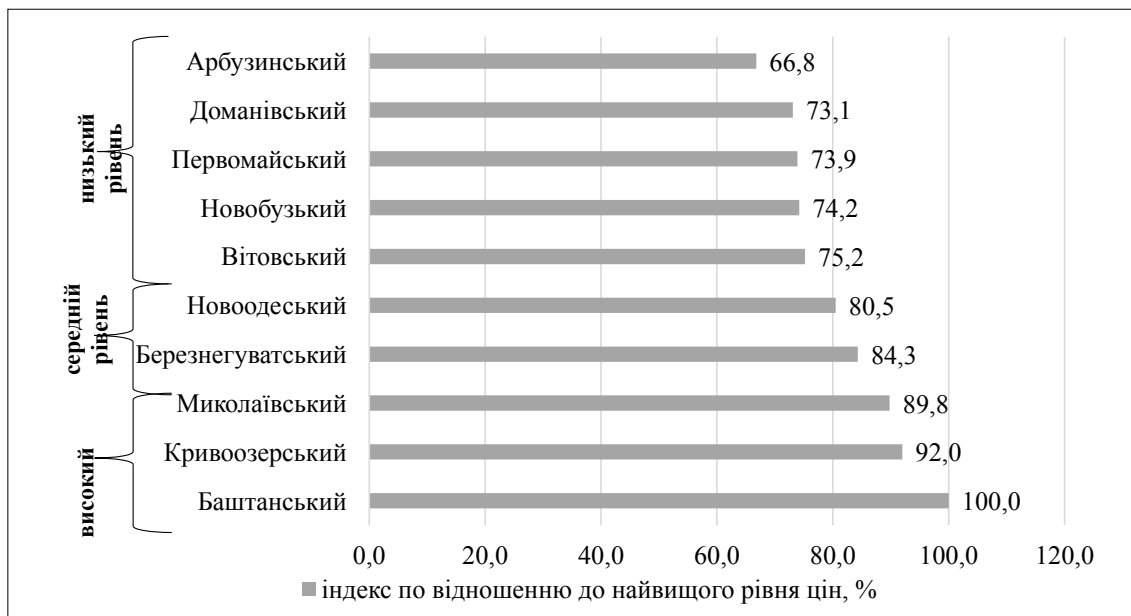

Рис. 8. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації свиней сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

Таблиця 5

Ціни реалізації молока сільськогосподарськими підприємствами Миколаївської області у 2016 році

Показник	Молоко		
	грн за 1 т	у % до:	
		2015 р.	найвищого показника
Арбузинський	5932,1	122,2	100,0
Баштанський	3884,3	105,9	65,5
Березанський	4144,4	112,8	69,9
Березнегуватський	3127,0	100,1	52,7
Братський	3816,1	99,6	64,3
Вітовський	4029,5	111,1	67,9
Вознесенський	... ¹	... ¹	x
Доманівський	5142,4	124,0	86,7
Єланецький	4175,5	114,4	70,4
Миколаївський	4610,3	114,6	77,7
Новобузький	4217,5	118,0	71,1
Новоодеський	3924,0	115,3	66,1
Очаківський	5616,5	129,4	94,7
Первомайський	5204,0	128,9	87,7

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації

Джерело: складено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

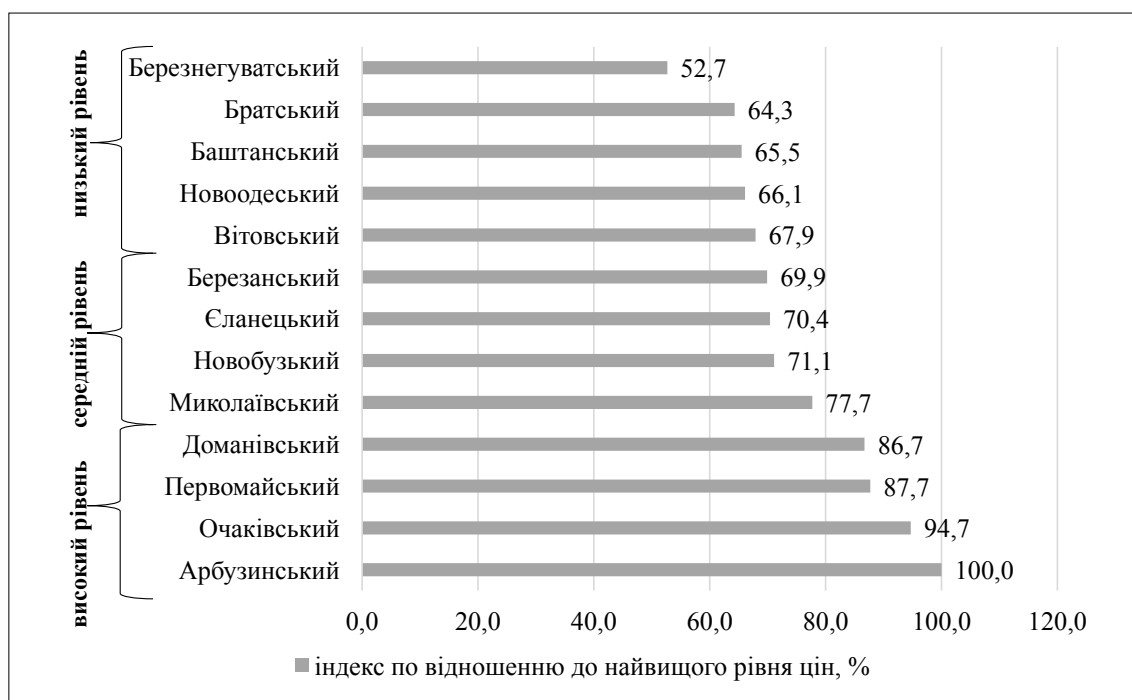

Рис. 9. Рівень конкурентоспроможності районів Миколаївської області за ціною реалізації молока сільськогосподарськими підприємствами

Джерело: визначено за даними Головного управління статистики у Миколаївській області

ЛІТЕРАТУРА:

1. Корж М.В. Управління ціновою політикою у складі системи регулювання конкурентоспроможності товару і підприємства / М.В. Корж // Економічний форум. 2013. № 4. С. 98–108.
2. Вернудіна Г.В. Чинники впливу на прийняття цінових рішень в умовах конкурентного ринку / Г.В. Вернудіна, С.П. Санжак // Актуальні проблеми економіки. 2012. № 5. С. 87–91.
3. Коваленко О.Ю. Цінова конкурентоспроможність та особливості процесу ціноутворення на ринку сільськогосподарської продукції / О.Ю. Коваленко // Інноваційна економіка. 2013. № 3. С. 218–226.
4. Котикова О.І. Моніторинг конкурентоспроможності сільського господарства регіону – необхідна складова євроінтеграційних процесів / О.І. Котикова, К.Г. Дідур, Р.В. Душук // Агросвіт. 2017. № 17. С. 8–14. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/17_2017/3.pdf
5. Котикова О.І. Забезпечення підвищення конкурентоспроможності продукції молочного скотарства в сільськогосподарських підприємствах в умовах євроінтеграції / О.І. Котикова, О.В. Аржанова, Т.І. Євстрат'єва // Молодий вчений. 2016. № 7 (34). С. 63–67.
6. Котикова О.І. Собівартість у системі чинників конкурентоспроможного виробництва продукції рослинництва / О.І. Котикова, Р.І. Ярошенко, А.В. Зеленько // Інноваційна економіка. 2016. № 5–6 (63). С. 134–141.
7. Котикова О.І. Місце Вознесенського району за показниками розвитку галузі зерновиробництва в Миколаївській області / О.І. Котикова, А.Р. Новицький, В.О. Базенко // Агросвіт. 2017. № 9. С. 3–11. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/14_2017/4.pdf.
8. Чорна Н.Ю. Формування ефективної конкурентоспроможної цінової політики підприємства / Н.Ю. Чорна, Ю.Л. Кулик // Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 2. С. 52–56.

REFERENCES:

1. Korzh, M.V. (2013), "Management of price policy within the system of regulation of the competitiveness of goods and enterprises", Ekonomichnyi forum, vol. 4, pp. 98–108.
2. Vernudina, H.V. and Sanzhak, S.P. (2012), "Factors influencing the adoption of price decisions in a competitive market", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 5, pp. 87–91.

3. Kovalenko, O.Yu. (2012), "Price competitiveness and peculiarities of the pricing process in the agricultural market", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 3, pp. 218–226.
4. Kotykova, O.I., Didur, K.H. and Dushuk, R.V. (2017), "Monitoring of competitiveness of agriculture of the region – necessary component of Euro-integration processes", *Agrosvit*, vol. 17, pp. 8–14.
5. Kotykova, O. I., Arzhanova, O. V. and Yevstrat'ieva, T. I. (2016), "Ensuring the competitiveness of dairy cattle breeding products in agricultural enterprises in the context of European integration", *Molodyj vchenyj*, vol. 7 (34), pp. 63–67.
6. Kotykova, O.I., Yaroshenko, R.I., Zelen'ko, A. V. (2016), "Cost in the system of factors of competitive production of crop production", *Innovatsijna ekonomika*, vol. 5-6 (63), pp. 134–141.
7. Kotykova, O.I., Novytskyi, A.R. and Bazenko, V.O. (2017), "The place of the Voznesensky district according to the indicators of development of the grain industry in the Mykolaiv region", *AgroSvit*, vol. 9, pp. 3–11.
8. Chorna. N.Yu. and Kulyk, Yu.L. (2015), "Formation of an effective competitive pricing policy of the enterprise", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 52–56.